

Miljødirektoratet

Postboks 5672 Torgarden

7485 Trondheim

12. desember 2023

Utkast til tiltaksplaner for villreinområder

Det vises til utkast til tiltaksplaner for villreinområdene Snøhetta, Rondane, Hardangervidda, Nordfjella og Setesdal Austhei og Setesdal Ryfylke, samt Statsforvalternes tilrådning. På vegne av berørte medlemsforeninger og på vegne av allmennheten og fellesskapets friluftslivsverdier, ønsker vi å knytte noen overordnede kommentarer til forslagene som nå er oversendt Miljødirektoratet.

Oppsummert innebærer de samlede forslagene dramatiske begrensninger for det enkle friluftslivet. 6 DNT-hytter er foreslått stengt i første trinn og 3 hytter er foreslått flyttet. Ytterligere 4 DNT-hytter (hvorav 3 betjente) er foreslått stengt i andre trinn (to vinterstengt) dersom tiltakene i første fase ikke er tilstrekkelig. Det er også foreslått omfattende begrensninger i åpningstider på minst 17 DNT-hytter. I tillegg vil minst 25 DNT-hytter bli indirekte berørt pga. redusert tilgjengelighet som følge av ulike tiltak (stenging av stier og løyper, transportbegrensninger, ferdselsforbud og redusert tilkomst på veier og vann m.m). Til sammen rammer disse forslagene mellom 50 og 60 DNT-hytter, i større eller mindre grad.

De foreslåtte endringene i DNTs sti- og løypenett og begrensninger knyttet til friluftslivet generelt vil åpenbart gi et langt dårligere tilbud for allmennheten. Summen av tiltakene som nå er presentert, både knyttet til DNTs tilbud og til annen ferdsel og aktivitet, vil ha omfattende konsekvenser for muligheten til friluftslivsutøvelse i fjellet for folk flest og går langt i å innskrenke dette.

Vi mener vurderingen av konsekvensene dette har for allmennheten og friluftslivet er mangelfulle og for dårlig beskrevet. Dette gjelder spesielt vurderinger av indirekte konsekvenser (ringvirkninger) og sumeffekter. For eksempel ser vi at summen av tiltak som nå er lagt fram for Hardangervidda villreinområde, vil gjøre det svært krevende og sannsynligvis umulig å opprettholde et vintertilbud. Vi har også vært i kontakt med eierne av flere private turisthytter som frykter de må legge ned hvis de foreslåtte tiltakene gjennomføres.

DNTs rutetilbud i fjellet er et sammenhengende nettverk av stier og overnattingsmuligheter. Naturlig nok vil begrensninger i tilgjengelighet ett sted kunne få konsekvenser andre steder i rutenettet, også for de delene som i utgangspunktet ikke er tenkt berørt. En gjennomgang viser som nevnt, at minst 25 hytter vil bli indirekte berørt av forslagene. Det kan være som følge av nedleggelse/begrensninger i åpningstider på andre hytter, flytting/nedleggelse av stier, endringer

i stikking/preparering av løyper, ferdselsforbud, redusert tilkomst m.m. Dette er i liten grad nevnt i vurderingen av konsekvenser, men vil likevel bety mye for allmennhetens muligheter til å drive et enkelt friluftsliv i villreinfjellet. Restriksjoner på friluftslivsutøvelse noen steder kan også bety at aktiviteten vil øke andre steder, uten at dette er tilstrekkelig vurdert.

For å komme frem til gode, helhetlige løsninger som sikrer både friluftsliv og villrein, må de positive konsekvensene for villreinen vurderes opp mot konsekvensene for friluftslivet. Deretter må det vurderes om det skal iverksettes kompenserende tiltak som kan dempe konsekvensene for friluftsinnteressene. Mange steder kan det være aktuelt å stenge deler av et tilbud, men så kompensere dette ved å utvikle nye tiltak andre steder som ikke i samme grad forstyrrer villreinen. Denne type avveininger er i liten grad gjort i de oversendte tiltaksplanene. Vi har forståelse for at det senere i prosessen skal åpnes for høring og bredere avveininger. Likevel frykter vi at slike, ofte svært lokale, vurderinger ikke i tilstrekkelig grad blir ivaretatt.

I tillegg merker vi oss at vurderingene av økonomiske konsekvenser til dels er upresise eller tynt beskrevet. Det er også svært ulike vurderinger av økonomiske konsekvenser. For tiltak 1.1 i Nordfjella er det for eksempel foreslått å enten stenge Geiterygghytta frem til påske eller hele vinteren, men kostnaden er angitt som "antatt lav, men krever ytterligere dialog med DNT". Dette er i praksis ikke utredet.

Vi håper Miljødirektoratet kan ta med våre kommentarer i det videre arbeidet og i vurderingen av samfunnsøkonomiske konsekvenser.

Samtidig håper vi at det framover er mulig å finne helhetlige løsninger som ivaretar hensynet til det enkle friluftslivet og allmennhetens tilgang samtidig som forholdene for villreinen forbedres. Vi ser fram til konstruktiv dialog om dette.

Med vennlig hilsen

Dag Terje Klarp Solvang

Generalsekretær

Kopi

Klima- og miljødepartementet